

Inclusive Community Theater

An Erasmus+ Project

Case Study

Autor: Lucia Lakatos

Independent Theater Hungary

2024-1-IT03-KA210-YOU-000251735

KA210-YOU – Project ID: 25FA9573

Lead partner: Rampa Prenestina (Italy)

Partner: Independent Theater Hungary (Hungary)

Shoshin Theatre (Romania)

Funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

independent
theater

INTRODUCERE

Două teatre rome – Independent Theater Hungary din Budapesta, a cărui reprezentare juridică și financiară este asigurată de Women for the Future Association (denumit în continuare: ITH), și Rampa Prenestina din Roma (denumit în continuare: RP) – au realizat, cu participarea Asociației Teatrale Shoshin din Cluj, un program artistic în cadrul căruia teatrul a ieșit din spațiile tradiționale și din procesele artistice convenționale, iar spectacolele au fost create pe bază comunitară. Activitățile s-au desfășurat pe o perioadă totală de 15 luni, între 1 septembrie 2024 și 1 decembrie 2025. Ce înseamnă acest lucru? Nu a existat nicio concepție preconcepțuită, niciun text dramatic scris dinainte sau scenariu fix. Tot ceea ce a ajuns pe scenă și a constituit materialul de lucru a pornit din creativitatea, cunoștințele, experiențele și interesele creatorilor. Pe parcursul proiectului am colectat povești care arată rolul important pe care comunitățile și tradițiile rome îl joacă în viața lor de zi cu zi. Din aceste povești au luat naștere mai multe scene teatrale, completate de întâlniri cu publicul și discuții cu echipa creatoare. În proces au fost implicați artiști romi contemporani, coordonatori de ateliere și tineri creatori, care au contribuit nu doar ca sprijin, ci și ca parteneri creativi la procesele artistice și pedagogice.

Acest studiu de caz prezintă circumstanțele, experiențele și concluziile legate de realizarea spectacolului de teatru comunitar din Ungaria. Sperăm ca cele descrise să ofere inspirație și altor proiecte culturale și educaționale europene.

CONTEXT, OBJECTIVE

Contextul și obiectivele spectacolului de teatru comunitar „*Prikézsia, sau Pancu și tradițiile de la naștere la renaștere*”:

Ce a precedat spectacolul? În toamna anului 2024 am creat și prezentat de mai multe ori o producție teatrală și un spectacol interactiv în aer liber, bazate pe poveștile participanților romi la Revoluția și Războiul de Independență din 1956. Titlul acestuia a fost „*Noi suntem '56*”. În plus, spectacolul a fost urmat de diverse activități desfășurate pe străzi și în piețe publice. Printre acestea s-a numărat o sesiune de reflecție de o oră și jumătate, coordonată de specialiști în educație și strâns legată de spectacol, precum și diferite standuri unde am invitat publicul și trecătorii la ateliere de creație manuală și scriere creativă. La 22 octombrie 2024, în pasajul Corvin, spectacolul interactiv de teatru stradal a avut loc de trei ori, iar pe 23 octombrie, în Piața Ferenc, de două ori, în mai multe serii. Spectacolul a plasat publicul în rolul revoluționarilor și a reînviat revoluția prin poveștile a patru eroi romi.

Fiecare reprezentație a fost urmată de o activitate de procesare, de cele mai multe ori pentru grupuri școlare stabilite dinainte, tineri din medii defavorizate, dar și grupuri școlare din mediul de clasă mijlocie. Oamenii de pe stradă au privit evenimentele inițial de la distanță, apoi curiozitatea i-a adus mai aproape. Din scrierea colectivă de rap a luat naștere o piesă muzicală excelentă, interpretată în aceeași seară cu torțe aprinse și coregrafie comună. Impactul acestui moment a fost extrem de puternic, mai ales prin participarea spontană, împreună, a cunoscuților și necunoscuților.

Prin această nouă formă experimentală de teatru ne-am propus multe obiective, dintre care îl evidențiem pe cel care se leagă direct de realizarea spectacolului analizat în acest studiu de caz: oferirea unei oportunități tinerilor romi și neromi de a se alătura programului. În primul rând, ca

spectatori, pentru a vedea și a deveni parte a spectacolului, iar în al doilea rând, pentru a-i sprijini să participe cu încredere la procese artistice comune, bazate pe colaborare, și ulterior să se alăture trupei noastre de teatru pentru tineret și realizării spectacolului de teatru comunitar care constituie obiectul acestui studiu de caz.

Prima etapă a proiectului a fost întâlnirea de lansare și formarea echipei la Roma, găzduită de Rampa Prenestina. În septembrie 2024, timp de trei zile, spațiul teatral a funcționat ca un adevărat atelier: notițe, exerciții testate împreună și discuții profesionale au umplut spațiul, în timp ce am analizat ce înseamnă pentru noi creația teatrală incluzivă.

Organizațiile partenere și-au împărtășit metodele: experiența Shoshin în teatrul-imagine și teatrul-forum, instrumentele ITH bazate pe creația comunitară, precum și concluziile RP din lucrul cu tinerii. Din aceste schimburi s-a conturat o metodologie comună, care servește mai degrabă drept ghidare decât ca set rigid de reguli pentru munca viitoare. Metodologia – împreună cu studiul de caz – este disponibilă în format bilingv, cu acces liber, pe site-urile organizațiilor partenere.

IMPLICAREA CREATORILOR, PREGĂTIRI

În februarie 2025 am lansat un apel deschis pentru tineri romi și neromi care lucraseră deja cu noi, dar și cu scopul de a atrage participanți noi și de a reîmprospăta echipa. Acest lucru fusese promovat deja, încă verbal, în cadrul programului interactiv de teatru stradal „*Noi suntem '56*”. Ne-am propus încă din această etapă să implicăm tineri cu care nu mai colaborasem anterior. Au existat mai mulți interesați care, din păcate, din cauza programului lor, nu au putut să ni se alăture ulterior. Apelul din februarie a fost difuzat nu doar online și pe platformele noastre de social media, ci și în școli, precum și transmis liderilor de grupuri de tineret. Pe lângă datele personale de bază (data nașterii, domiciliul etc.), i-am întrebat pe aplicanți de ce doresc să participe în grup, ce cunoștințe, competențe și abilități consideră că ar fi valoroase într-o trupă de teatru, ce așteptări au de la formare și care este disponibilitatea lor. Datorită colaborărilor anterioare, cunoaștem mulți tineri talentați, astfel că din cei doisprezece aplicanți am selectat în final opt persoane: pentru trei dintre ei aceasta a fost prima colaborare cu teatrul nostru, iar cinci mai lucraseră cu noi în trupa de teatru pentru tineret și aveau deja experiență în procesul de creație teatrală. Cei nou-veniți aveau și ei anumite experiențe conexe, însă de niveluri foarte diferite. Pentru a construi o echipă eficientă și coerentă, am organizat întâlniri personale sau online cu fiecare candidat. La aceste întâlniri, coordonatorii grupului – Lakatos Lucia, director artistic ITH, și Rábavölgyi Tamás, pedagog teatral și „doctor clown” – i-au cunoscut mai îndeaproape pe tineri și, în cazul minorilor, și pe părinții acestora. Încă de la acest punct zero, ca lideri de grup, am acordat atenție implicării părinților încă de la început, astfel încât să știe ce se întâmplă și la ce să se aștepte. Din martie am început să lucrăm săptămânal cu tinerii, însă echipa finală, formată din șase membri, s-a stabilizat abia la sfârșitul verii. Trei tineri urmau să înceapă

studiile liceale și, din acest motiv, nu au mai putut participa constant la repetiții și spectacole. Doi dintre ei se alăturaseră complet noi: ambii au prins drag de actorie ca spectatori ai unui spectacol pentru tineret al trupei noastre, deși nu aveau experiență anterioară. În același timp, pe parcursul verii, doi tineri cu care colaborasem anterior s-au alăturat din nou echipei. Unul dintre ei s-a mutat înapoi la Budapesta din străinătate împreună cu familia și a dorit să continue activitatea teatrală cu noi, lucru pe care l-am primit cu bucurie. Celălalt tânăr s-a reîntors de asemenea; fusese membru al trupei noastre, însă nu aplicase la apel deoarece situația personală de atunci nu îi permitea să participe la repetiții. Pe parcursul verii, însă, a reușit să-și reorganizeze viața și să ni se alăture în acest proces. Componenta grupului a fost diversă: în echipa finală au participat un băiat de 14 ani, nou-venit, și băiatul revenit de 20 de ani, ambii de etnie romă, precum și o fată de 12 ani revenită, plus fete de 13, 17 și 18 ani. Toți jucaseră anterior în spectacole pentru tineret ale teatrului nostru, tineri romi și neromi. Unii locuiesc în Budapesta, alții în zona metropolitană sau în alte localități, făcând naveta. Diversitatea echipei reflectă bine abordarea incluzivă a proiectului.

PROCESUL DE CREARE A SPECTACOLULUI

Procesul de creare a spectacolului a început la 14 martie 2025, iar premiera a avut loc la 11 octombrie, pe scena noastră, la Independent Theater Hungary, în fața unui public de 35 de persoane. La 17 octombrie, în același spațiu, spectacolul a fost văzut de 27 de spectatori, iar ulterior, la Cluj, în

cadrul evenimentului de diseminare „*Out of the Frame*” organizat de Asociația Teatrală Shoshin, de aproximativ 40 de persoane.

Pe parcursul celor șapte luni, până la vară, ne-am întâlnit, pe cât posibil, în fiecare sâmbătă sau duminică, în sesiuni de lucru sau repetiții de cel puțin patru ore. Zilele și intervalele orare planificate erau deja menționate în apel, astfel încât copiii știaua din timp când vor avea loc activitățile din cadrul proiectului. Cu toate acestea, întâlnirile săptămânale au fost dificil de realizat din cauza altor obligații ale tinerilor. Din acest

motiv, între 21 și 25 iulie am organizat o tabără la Gyöngyösoroszi, unde am putut lucra intensiv la spectacol. Absențele erau adesea neanunțate, de natură ad-hoc, astfel că și componența grupului varia de la o întâlnire la alta. Munca desfășurată pe parcursul mai multor luni poate fi împărțită în două etape.

Prima etapă (din martie până în mai) a fost dedicată în principal cunoașterii teatrului, a contextelor și proceselor sale, precum și cunoașterii

mai profunde a celorlalți și a propriei persoane. A funcționat și ca o perioadă de probă, pentru a vedea cine poate asuma acest tip de angajament, consecvență și dedicare, pe cine ne putem baza atât individual, cât și ca membri ai echipei.

În această etapă ne-am concentrat pe dezvoltarea unor competențe precum concentrarea, coordonarea, simțul ritmului, muzicalitatea, atenția, munca în echipă și exprimarea individuală.

Principiul de bază al teatrului comunitar este că temele, poveștile, scenele și spectacolul în sine sunt create de participanți. Noi nu oferim nici măcar o direcție tematică prestabilită – spre deosebire de alte inițiative similare, unde coordonatorii stabilesc tema de lucru. Totuși, trebuie avut în vedere că situațiile excesiv de deschise pot bloca creativitatea. De aceea, folosim diferite metode pentru a sprijini participanții să-și formuleze și să-și împărtășească propriile idei și povești. Pornind de la metodologia atelierelor *Roma Heroes*, am început procesul discutând cu participanții despre ce cred ei că face pe cineva erou. Eroii, confrunțați cu dificultăți, iau decizii active, acționează și produc un impact – acest lucru este valabil pentru orice erou. În pasul următor, participanții au împărtășit în perechi sau grupuri mici poveștile eroilor lor și momentele în care ei înșiși au fost eroi pentru alții. Trainerii au povestit, la rândul lor, experiențe personale, încurajând astfel deschiderea participanților. Este important ca aceste povești personale să fie sincere și să aibă o profunzime comparabilă cu cea așteptată de la participanți. Dacă, de exemplu, împărtășim o poveste foarte superficială, participanții vor răspunde la fel, cu experiențe la fel de superficiale. Totodată, trebuie avut grijă ca povestea să nu fie prea îndepărtată de lumea copiilor și să nu declanșeze experiențe traumatice dificil de gestionat. Ulterior, participanții au prezentat poveștile celorlalți în fața întregului grup, întotdeauna la persoana întâi, „intrând în pielea” celuilalt – ceea ce reprezintă deja începutul jocului de personaje. Împărtășirea, reauzirea poveștilor și feedbackul primit de la ceilalți au avut un impact foarte puternic asupra participanților. Împreună am selectat

poveștile care s-au dovedit profunde și interesante și am identificat temele emergente. Dacă apăreau prea multe povești, decideam prin vot care îi interesau pe cei mai mulți participanți. După selectarea poveștilor, grupurile mici au început să creeze scene inspirate din poveștile sau temele alese. Nu este necesar ca povestea să fie urmată literal; grupul poate decide cu ce poveste lucrează. Un aspect important este ca participanții să se poată exprima verbal și să fie implicați activ în împărtășirea poveștilor. Crearea scenelor în grupuri mici este adesea util să fie pregătită prin exerciții teatrale simple, precum jocuri de statui sau improvizații scurte fără cuvinte. Poveștile participanților au fost extrem de diverse, abordând diferite probleme și situații. Uneori, pe parcursul procesului, anumite povești au devenit mai puțin interesante pentru grup; altele s-a deschis posibilitatea de a conecta mai multe povești. Conectarea poveștilor și a scenelor a fost sprijinită de traineri, de exemplu prin structurarea unei narațiuni coerente din situațiile și scenele propuse de participanți.

Pe lângă cele menționate, munca comună a început și cu învățarea tehnicilor de bază de clown. Ulterior, când am început să căutăm împreună tema spectacolului, credința și tradițiile au ajuns în centrul atenției. Această idee a venit tot de la tineri, iar pentru a o dezvolta și a crea o poveste în

jurul acestui focus, am explorat gândurile lor în cadrul unui atelier de scriere rap.

Ce înseamnă pentru ei credința, de ce este importantă sau, dimpotrivă, de ce nu este importantă, care este propria lor relație cu aceasta și cum se manifestă în viața de zi cu zi. Aceleași întrebări au fost puse și în legătură cu tradițiile. Gândurile au fost adunate, scrise și interpretate sub forma unei piese rap în cadrul atelierelor.

În a doua etapă am creat spectacolul propriu-zis, în cadrul teatrului comunitar. Pe parcursul verii, într-o tabără intensivă de cinci zile, am colectat informații concrete despre tradiții, în special despre tradițiile rome-maghiare. Pe lângă propriile cunoștințe, tinerii s-au inspirat și din alte surse. De exemplu, și-au sunat rudele pentru a le întreba ce tradiții cunosc sau practică, iar, de asemenea, s-au documentat și de pe internet. Rezultatele muncii de cercetare au fost împărtășite în grup, iar apoi, lucrând în echipe, au ales câteva dintre tradițiile identificate, cu care au început să lucreze sub formă de scene. În zilele următoare, scenele au fost clarificate, aprofundate, repetate și ordonate într-o succesiune care a dus la nașterea unei povești coerente. După tabără, am revenit la repetițiile săptămânale, iar în final, cu participarea a șase tineri, au început din nou repetițiile dedicate spectacolului. Fiecare participant a interpretat mai multe personaje, cei mai mulți câte două. Construirea și conturarea acestor personaje a fost, în mare parte, responsabilitatea copiilor.

Titlul spectacolului este: „Prikézsia, sau Pancu și tradițiile de la naștere la renaștere.” „Prikézsia” (sau *prikezsia*, *prikezhija*) este un cuvânt romani care înseamnă: nenorocire, accident, blestem.

În procesul de realizare a spectacolului am cercetat relația noastră cu tradițiile. În centrul atenției s-a aflat ruptura dintre generații, cu un accent deosebit pe așteptările care se revarsă asupra noastră și care uneori par inutile. Un alt subiect inevitabil a fost Pancu. Uneori au existat dezbateri

despre cum a ajuns acolo și, în general, ce caută acolo. Ar merita să fie ridicat? Sus, cât mai sus. Ar mai șoca pe cineva acest lucru? Sau poate ar trebui să intrăm chiar noi în pielea lui? Asupra acestor întrebări am reflectat mult în cadrul procesului de creație interdisciplinar. Apoi Pancu a început să povestească.

Conform planurilor noastre, dorim să prezentăm spectacolul în mai multe locații, deoarece reluarea și circulația spectacolului reprezintă un nou proces de învățare, de altă natură. Ca instituții-gazdă ne bazăm pe școlile copiilor și ne dorim, de asemenea, să ducem spectacolul la unul sau două festivaluri de tineret. În plus, în decembrie 2025 vom mai juca spectacolul o dată în spațiul nostru propriu, iar în 2026 va rămâne în programul ITH, fiind planificate reprezentații lunare până în luna iunie.

DIFICULTĂȚI

Pe parcursul procesului ne-am confruntat cu numeroase dificultăți, care au modelat atât munca de teatru comunitar, cât și dezvoltarea echipei. Încă de la început a devenit evident că experiențele anterioare ale tinerilor erau extrem de diferite: unii mai jucaseră în spectacole de teatru, alții aveau experiență doar din corul școlar, iar unii dispuneau de foarte puțină experiență artistică. Această diversitate a reprezentat simultan o oportunitate și o sarcină pedagogică serioasă, deoarece a fost necesară elaborarea unei metodologii comune care să fie inteligibilă, accesibilă și inspiratoare pentru toți participanții.

O dificultate suplimentară a fost schimbarea constantă a componenței grupului. Trei tineri au părăsit proiectul din cauza studiilor, în timp ce, pe parcursul verii, doi membri anteriori s-au întors, astfel încât structura grupului a fost într-o continuă mișcare. Acest du-te-vino a îngreunat construirea încrederii și a unei coeziuni stabile: în timp ce membrii vechi se cunoșteau deja, noii veniți trebuiau să se integreze, iar coordonatorii trebuiau să fie permanent atenți ca toți să se simtă în siguranță și tratați ca parteneri egali.

Gestionarea timpului a reprezentat, de asemenea, o provocare majoră. Între martie și iunie ne-am întâlnit săptămânal, însă programele școlare, familiale și de timp liber diferite ale tinerilor au făcut adesea dificilă prezența tuturor. Chiar și în cazul repetițiilor organizate sâmbăta sau duminica, se întâmpla frecvent ca doar câțiva să poată participa, iar absențele nu erau întotdeauna anunțate din timp. Acest lucru nu doar că a încetinit munca, dar a influențat și motivația, deoarece participarea redusă putea deveni ușor un „model contagios”.

Grija părinților a adus noi provocări organizatorice. Mai mulți părinți erau îngrijorați de faptul că copiii lor trebuiau să se întoarcă acasă după lăsarea întinericului, astfel că a fost necesar să găsim soluții pentru ca toți să ajungă în siguranță: cu însoțitori mai mari, cu ajutorul coordonatorilor de grup sau prin programarea repetițiilor la ore mai timpurii.

Dinamica de grup a fost îngreunată și de faptul că unii tineri aveau personalități mai puternice, dominante, ceea ce a dezechilibrat uneori relațiile din grup. A fost nevoie de o prezență pedagogică atentă și delicată pentru a ne asigura că toată lumea are ocazia să se exprime, să primească spațiu și să nu fie marginalizată.

Repetițiile săptămânale au funcționat o perioadă, însă, pe măsură ce se apropia vara, acest ritm a devenit tot mai greu de susținut. Din acest motiv, am decis să organizăm o tabără intensivă de cinci zile, în care toți au putut fi pe deplin prezenți, iar calitatea muncii comune a crescut semnificativ. Datorită acestui format, am reușit să conturăm structura finală a spectacolului.

Reluarea și menținerea spectacolului în diferite locații vor aduce, la rândul lor, noi provocări. Acestea includ armonizarea programelor copiilor, comunicarea constantă cu părinții și menținerea motivației într-un context în care tinerii participă deja la un nou an școlar, cu noi responsabilități. În ciuda tuturor acestor dificultăți, entuziasmul și dedicarea echipei oferă motive de optimism pentru viitor.

DISEMINARE ȘI IMPACT

Pe parcursul proiectului am acordat o atenție deosebită ca spectacolul realizat să ajungă la cât mai multe comunități și ca valorile create de tineri să devină cunoscute într-un cadru cât mai larg. Premiera a avut loc pe 11 octombrie 2025 în spațiul nostru teatral ITH, iar în săptămâna următoare spectacolul a fost reluat în același loc. La sfârșitul lunii octombrie, piesa a fost prezentată la Cluj-Napoca, în cadrul evenimentului de diseminare „Out of the Frame”, organizat de Asociația Teatrală Shoshin. Reprezentația din afara granițelor a constituit un moment deosebit de important, deoarece tinerii participanți au trăit pentru prima dată experiența de a juca în fața unui public dintr-o altă țară și au putut simți cât de puternic îi leagă tradițiile culturale comune.

Feedback-ul a fost extrem de pozitiv în toate locațiile. Mulți au subliniat faptul că spectacolul a abordat tema credinței și a tradițiilor într-un mod sincer și surprinzător de plin de umor, vorbind totodată cu sensibilitate și respect despre moștenirea culturală romă și neromă. În cadrul discuțiilor cu publicul de după reprezentații, spectatorii au remarcat în mod special cât de revigorant este să vadă tineri care își prezintă propriile experiențe și relația lor personală cu tradițiile. De asemenea, numeroase reacții au apreciat modul în care tema a fost tratată cu umor și respect.

Interacțiunea cu publicul face parte organic din structura spectacolului. Încă din primul moment, când spectatorii sosesc pentru a-și ocupa locurile, sunt introduși într-o scenă de înmormântare: doi ucenici-actori oferă fiecărui spectator câte o lumânare și își exprimă condoleanțele, în timp ce în fundal apar bocitoare și se aude un cântec funerar rom. Acesta este doar un exemplu dintre numeroasele momente interactive. „Chiar începutul este foarte neobișnuit, din prima clipă m-am simțit cu adevărat parte din spectacol. Nu am mai trăit niciodată ceva asemănător”, a spus un spectator.

Deși tinerii au avut emoții legate de forma interactivă și de interpretarea mai multor roluri, au fost cu atât mai mândri atunci când spectacolele s-au desfășurat cu succes și au primit feedback pozitiv din partea coordonatorilor. Reprezentația internațională a avut un impact puternic asupra grupului: a fost un reper important să întâlnească alți tineri asemenea lor, din afara granițelor, și să descopere cât de multe lucruri au în comun, atât ca persoane, cât și prin teatrul pe care îl practică. Au fost emoționați și curioși să afle ce părere vor avea profesioniștii de la Rampa Prenestina din Roma despre spectacolul lor, iar reacțiile primite au fost exclusiv pozitive. Pentru ei a fost o experiență extraordinară să intre în contact cu alți tineri artiști, să se regăsească în aceleași întrebări și pasiuni și să construiască noi legături, dincolo de diferențele culturale.

Cele trei zile petrecute la Cluj-Napoca nu au fost definitorii doar din punct de vedere profesional, ci au consolidat și echipa, întărind relațiile dintre tineri. La discuția cu publicul de după spectacol, rolul principal le-a revenit lor: la întrebarea unui spectator despre cea mai frumoasă experiență din întregul proces, trei dintre ei au răspuns că atmosfera de lucru și creația teatrală alături de formatori au fost cele mai valoroase. Au subliniat faptul că nu s-au simțit într-o relație clasică de tip profesor-elev, ci au avut sentimentul că depinde cu adevărat de ei ce și cum creează, că opinia lor contează, iar procesul a fost însoțit de repetiții într-o atmosferă plăcută, cu multă râs. De asemenea, au apreciat provocarea de a nu lucra pe baza unui basm, ci pe un material mai complex.

În cadrul evenimentului de diseminare de la Cluj-Napoca au avut loc nu doar reprezentații, ci și discuții profesionale, în special despre metodele și procesele de lucru în teatrul comunitar ale RP și ITH. Acestea au fost conversații deschise, la care au fost invitați atât specialiștii, cât și publicul

larg. În plus, tinerii au vizitat o comunitate romă locală (periferică, marginalizată), unde au participat la ateliere de meșteșuguri și muzică. Au cântat și creat împreună cu mulți copii de vârstă școlară mică și au avut ocazia să cunoască viața lor de zi cu zi. Această experiență a fost profund emoționantă și a aprofundat și mai mult trăirea identității și a conexiunii. Mai mulți tineri din cadrul ITH au exprimat, la finalul călătoriei, dorința de a reveni și de a duce spectacolul și în alte țări, considerând această experiență una definitorie pentru viața lor.

Activitățile proiectului au avut un impact semnificativ atât pe termen scurt, cât și pe termen lung asupra tinerilor participanți, a profesioniștilor implicați și a comunităților mai largi. Pentru tinerii aflați în situații dezavantajate a fost deosebit de important faptul că au putut lua parte la un proces creativ în care vocea, opiniile și experiențele lor au fost valorizate cu adevărat. Teatrul comunitar nu le-a oferit doar un spațiu de autoexprimare, ci le-a întărit și încrederea în sine, simțul responsabilității și legăturile comunitare. Pentru mulți dintre ei, aceasta a fost prima experiență în care au realizat că din gândurile și poveștile lor pot lua

naștere creații artistice de calitate, apreciate atât pe plan național, cât și internațional.

În timpul procesului de repetiții și al reprezentațiilor, tinerii au demonstrat o dezvoltare vizibilă în ceea ce privește concentrarea, comunicarea, munca în echipă, gândirea creativă și disciplina. Spectacolul bazat pe interacțiunea cu publicul le-a oferit un plus semnificativ: au învățat să reacționeze la public, să gândească în mai multe roluri și să se miște cu siguranță într-o situație deschisă, vie. Reprezentația internațională le-a consolidat convingerea că rădăcinile lor culturale și poveștile personale sunt valoroase și că, prin artă, pot construi legături cu alți tineri, indiferent de limbă sau de granițe.

Pentru profesioniștii implicați, munca comună a adus, la rândul ei, beneficii profesionale importante. Colaborarea intensă cu tinerii a condus la dezvoltarea unor metode mai eficiente, a unor abordări noi și a unor instrumente pedagogice inspiratoare. Utilizarea formelor de teatru comunitar și interactiv a sporit satisfacția profesională și a oferit experiențe valoroase, rar întâlnite în rolurile educaționale sau de furnizare de servicii tradiționale. Parteneriatul internațional a lărgit și mai mult orizonturile profesioniștilor, aducând noi rețele de colaborare și inspirație metodologică.

În ansamblu, proiectul a contribuit la consolidarea incluziunii sociale, la împuternicirea tinerilor din medii dezavantajate și la dezvoltarea capacităților profesionale. Rezultatele vor avea efecte pe termen lung: încrederea în sine a tinerilor și experiențele comunitare trăite îi vor stimula să creeze în continuare, iar profesioniștii vor putea aplica și pe viitor cunoștințele și experiența dobândite. Relațiile, experiențele și conștientizările generate prin teatrul comunitar vor îmbogăți durabil atât viața participanților, cât și comunitățile profesionale care îi susțin, iar munca comună va continua la nivel de echipă, de spectacol și de dezvoltare individuală.

